

Minister Klimatu i Środowiska

DPN-WWM.050.54.2025.ML
3958101.16094019.12965186
Warszawa, 02-10-2025

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Janusza Kowalskiego (znak: K10INT11704)
Temat: nieprawidłowości w zakresie finansowania zakupu pomp ciepła z Programu „Czyste Powietrze”.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT11704 Posła Janusza Kowalskiego przekazuję odpowiedzi na zadane pytania.

- 1. Czy kierownictwo Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dalej: MKiŚ) identyfikuje personalnie, kto odpowiada za przygotowanie i wdrożenie przepisów pozwalających na dopuszczenie urządzeń (pomp ciepła) bez pełnych badań technicznych, wyłącznie na podstawie znaków jakości? Czy wobec tych osób zostały wszczęte jakiegokolwiek działania dyscyplinarne lub wyjaśniające?***

Dzięki decyzjom Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz Ministerstwa Klimatu i Środowiska (MKiŚ) w obecnej kadencji po raz pierwszy wprowadzono zabezpieczenia beneficjentów Programu „Czyste Powietrze” (PPCP), aby dofinansowaniu podlegały jedynie urządzenia grzewcze o potwierdzonych i zweryfikowanych parametrach jakościowych, wpisane na listę Zielonych Urządzeń i Materiałów (ZUM), prowadzonej przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-BIP). Wpis urządzeń na listę ZUM wymaga przedstawienia badań urządzenia z akredytowanego laboratorium zlokalizowanego na terenie UE lub EFTA. Wymagania uzgodnione z organizacjami branżowymi i potwierdzone w ramach podpisanego w grudniu 2023 roku porozumienia między Izbą Gospodarczą Urządzeń OZE, Polską Organizacją Rozwoju Technologii Pomp Ciepła oraz Stowarzyszeniem Producentów i Importerów Urządzeń Grzewczych.

Po wprowadzeniu zmian w regulaminie listy ZUM, tempo zgłaszania i wpisywania pomp ciepła na listę ZUM na podstawie dostarczanych wyników badań z laboratoriów akredytowanych było niedostateczne. Do maja 2024 r. wpisanych zostało jedynie kilkadziesiąt modeli pomp ciepła, co narażało beneficjentów Programu na braki w dostępności urządzeń oraz wzrost ich cen. To z kolei narażałoby również budżet państwa na podwyższone koszty programu.

Z tego względu, czasowo (do końca 2024 r.) dopuszczono możliwość wpisu na listę ZUM pomp ciepła posiadających europejskie znaki jakości (HP Keymark, EHPA-Q, Eurovent). Do wpisu wymagana była weryfikacja dokumentów potwierdzających aktualność certyfikatu dla każdego modelu urządzenia. Okres przejściowy zakończył się 31 grudnia 2024 r., a pompy ciepła, dla których nie dostarczono wyników badań z akredytowanego laboratorium, zostały usunięte z listy ZUM.

- 2. Czy MKiŚ zbadało, dlaczego część czołowych producentów twierdziła, że nie posiada badań laboratoryjnych przed czerwcem 2024 roku, a po zmianie regulaminu okazało się, że posiadają je od dawna? Czy taka sytuacja nie wskazuje na możliwą manipulację lub działanie z premedytacją w celu wymuszenia korzystnych przepisów?**

Lista Zielonych Urządzeń i Materiałów jest tworzona na podstawie dobrowolnych wniosków o wpis składanych przez producentów i dystrybutorów urządzeń grzewczych, które mogą być wspierane w Programie. To w interesie producentów jest, aby zadbać o spełnienie wyznaczonych w regulaminie listy ZUM, kryteriów, i dopełnić wszelkich formalności w zakresie wpisu na listę. Resort nie prowadzi analizy motywacji producentów i dystrybutorów urządzeń grzewczych.

- 3. Czy Departament MKiŚ odpowiedzialny za Nadzór nad Programem Czyste Powietrze, wszelkie decyzje strategiczne związane ze zmianami w Programie, dokumentuje analizami, ekspertyzami. Jeśli tak to proszę o udostępnienie tych analiz – w szczególności na jakiej podstawie dopuszczono pompy bez pełnych badań technicznych oraz dlaczego zawieszono /wstrzymano realizację programu.**

Dofinansowanie ze środków finansowych NFOŚiGW przeznaczają się na cele określone w ustawie Prawo ochrony środowiska¹. NFOŚiGW kierując się priorytetami wyznaczonymi w swojej Strategii działania, tworzy stabilną, długoterminową ofertę programową, która ma realizować cele środowiskowe. Do wyboru przedsięwzięć realizujących dane cele, NFOŚiGW stosuje transparentne i zobiektywizowane kryteria.

Natomiast resort klimatu i środowiska opiniuje przygotowane przez NFOŚiGW programy dotacyjne na podstawie art. 400k ust.2 pkt 1b, mając na uwadze osiągnięcie wyznaczonych efektów i celów polityki klimatycznej i środowiskowej.

Powody zawieszenia przez NFOŚiGW w listopadzie 2024 r. przyjmowania nowych wniosków do programu „Czyste Powietrze” są wieloaspektowe i obejmują zarówno kwestie organizacyjne, jak i finansowe oraz prawne. Wynikały one z niedostatecznego zabezpieczenia Programu przez poprzednie władze NFOŚiGW. Wśród najważniejszych przyczyn zawieszenia Programu były masowe zawyżanie kosztów materiałów i usług (np. okien, drzwi) przez wykonawców, składanie wielokrotnych wniosków na różne nieruchomości, wymuszanie zaliczek na konto wykonawcy, który często zniknął z rynku. W niektórych przypadkach firmy składały wnioski w imieniu beneficjentów bez ich pełnej wiedzy, co doprowadziło do strat i konieczności zwrotu dotacji. Program po sześciu latach funkcjonowania wymagał zmian, m.in. w zakresie kontroli, zasad wypłaty zaliczek, limitów kosztów i kierowania pomocy do najbardziej potrzebujących.

Wprowadzane uszczelnienia i usprawnienia oraz zidentyfikowane przez NFOŚiGW nadużycia za skutkowały złożeniem zawiadomienia do prokuratury w sprawie podejrzeń przestępstw związanych z ok. 600 mln zł dotacji w ramach Programu.

- 4. Czy MKiŚ posiada jakiegokolwiek notatki służbowe, maile, protokoły ze spotkań lub inne dokumenty wskazujące na naciski ze strony przedstawicieli zagranicznych organizacji lobbingowych (np. EHPA), które miały wpływ na kształt regulaminu ZUM w połowie 2024 roku? Jeśli tak – proszę o ich przekazanie.**

---

¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647)

Resort nie identyfikuje materiałów i dokumentów służbowych, tj. notatki służbowe, maile, protokoły ze spotkań lub inne, które wskazują na naciski ze strony przedstawicieli zagranicznych organizacji lobbingowych.

5. Ile dokładnie modeli pomp ciepła zostało wpisanych na listę ZUM w 2024 roku, mimo że już wówczas ich producenci, importerzy posiadali raporty z badań, lecz nie przedstawili ich w procesie weryfikacji, wykorzystując jako podstawę wyłącznie znak jakości? Dlaczego te dane nie zostały od razu uwzględnione w procesie weryfikacji?

Decyzja MKiŚ i NFOŚiGW o możliwości czasowego wprowadzania na listę ZUM pomp ciepła, które posiadają europejskie znaki jakości: EHPA-Q, HP KEYMARK lub EUROVENT wynikała z potrzeby zabezpieczenia potrzeb beneficjentów programu do zapewnienia dostatecznego wyboru dobrej jakości pomp ciepła.

Urządzenia wpisywane na listę ZUM, na podstawie certyfikatów potwierdzających nadanie znaku jakości, były widoczne na liście ZUM tylko do 31 grudnia 2024 r. Warunkiem obecności tych urządzeń na liście ZUM po 31 grudnia 2024 r., było dostarczenie pełnych badań wykonanych m.in. zgodnie z obowiązującymi przepisami w akredytowanym laboratorium zlokalizowanym w kraju UE lub EFTA. Wprowadzony okres przejściowy zabezpieczył możliwość szerokiego wyboru, przez osoby korzystające z PPCP, dobrej jakości pomp ciepła a jednocześnie umożliwiło producentom, dystrybutorom i importerom przeprowadzenie pełnych badań tych urządzeń.

W tym okresie, do 31 grudnia 2024 r., na listę ZUM zostało wpisanych 429 gruntowych pomp ciepła oraz 2138 pomp ciepła powietrze/woda.

6. Dlaczego – pomimo wielokrotnych sygnałów o nieprawidłowościach w programie „Czyste Powietrze” oraz udokumentowanych przypadkach naciągania beneficjentów przez wykonawców – do dziś MKiŚ nie wprowadziło żadnego skutecznego systemu weryfikacji i kontroli wykonawców realizujących inwestycje w ramach programu? Kto personalnie odpowiada za zaniechanie działań w tym zakresie?

Obowiązujące zasady Programu zabezpieczają beneficjentów przed nieuczciwymi praktykami ze strony wykonawców. Opracowanie zapisów Programu w wersji obowiązującej od 31.03.2025 r., poprzedzone konsultacjami z różnymi środowiskami, odbywało się w ramach pracy grup roboczych, w skład której wchodziłi, oprócz NFOŚiGW, przedstawiciele MKiŚ, wfośigw oraz eksperci Banku Światowego. Zmienione zasady Programu pozwoliły na rozwiązanie szeregu problemów, którymi charakteryzował się on przed 2024 r.

Głównym zabezpieczeniem beneficjenta w ramach obecnie funkcjonującego mechanizmu prefinansowania jest obowiązkowy udział w tym procesie operatora, którym są wyłącznie gminy, bądź wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Nie ma możliwości złożenia wniosku o dofinansowanie z prefinansowaniem poza ścieżką operatorską, nawet jeżeli wniosek jest składany przez pełnomocnika. Operator jest po to, aby już na tym etapie uświadomić beneficjentowi warunki programu i konsekwencje w przypadku ich niewypełnienia, co jednocześnie ma na celu zabezpieczenie go przed zagrożeniem wprowadzenia w błąd przez nierzetelnych wykonawców. Kolejny etap, w naszej ocenie najbardziej newralgiczny w całym procesie prefinansowania, tj. złożenie dyspozycji wypłaty zaliczki, został dodatkowo obwarowany koniecznością jej podpisania przez beneficjenta (w każdym przypadku nawet jeżeli został ustanowiony pełnomocnik) i dodatkowo ten podpis musi być złożony przy wiedzy i udziale operatora,

najlepiej w trakcie spotkania z beneficjentem. Operator na tym etapie przekazuje beneficjentowi wszystkie niezbędne informacje związane z wypłatą zaliczki i koniecznością jej rozliczenia, co potwierdza podpisem na liście sprawdzającej. Operatorzy również wspierają beneficjentów w wyborze wykonawców jeżeli jest taka potrzeba, ponadto przed złożeniem wniosku o płatność potwierdzają w ramach wizytacji końcowej realizację zakresu rzeczowego przedsięwzięcia.

Ponadto, NFOŚiGW, we współpracy z MKiŚ, sukcesywnie wprowadza rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo i przejrzystość Programu – m.in. wzory umów z wykonawcami, które mają chronić beneficjentów przed nieuczciwymi zapisami, maksymalne kwoty dotacji na koszty kwalifikowane, czy mechanizmy kontroli (w tym dokumentacja zdjęciowa).

Trwają również prace nad przygotowaniem i udostępnieniem dla beneficjentów listy rekomendowanych wykonawców. A każdy sygnał o nieprawidłowościach jest analizowany, a system jest stale udoskonalany.

7. *W jaki sposób są weryfikowani tzw. ekodoradcy współpracujący z programem „Czyste Powietrze”? Kto dokonuje tej weryfikacji? Jakie kwalifikacje są wymagane, kto ich szkoli, kto ich nadzoruje i czy weryfikowane są ich rekomendacje dla obywateli?*

Ekodoradcy współpracujący przy Programie „Czyste Powietrze” są zatrudniani przez jednostki samorządowe, a nie przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska czy NFOŚiGW. NFOŚiGW oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zapewniają wszystkim zainteresowanym szkolenia i materiały merytoryczne, dotyczące Programu. Rekomendacje ekodoradców mają jedynie charakter doradczy – ostateczne decyzje zawsze należą do beneficjentów, a ich prawidłowość weryfikują instytucje oceniające wnioski.

8. *Czy fakt zatrudniania w roli ekodoradców aktywistów powiązanych z Polskim Alarmem Smogowym – organizacją znaną z ideologicznego sprzeciwu wobec kotłów opalanych biopaliwami stałymi – nie jest jawnym sygnałem, że MKiŚ celowo marginalizuje i dyskryminuje technologie krajowe oparte na odnawialnej biomasse, mimo że są one zgodne z unijną definicją OZE?*

Ekodoradcy są zatrudniani przez samorzady, a ich zadaniem jest wspieranie mieszkańców w skorzystaniu z Programu.

9. *Czy kierownictwo identyfikuje personalnie osoby/osoby, które ujawniła/y Polskiemu Alarmowi Smogowemu informacje o zamknięciu Programu Czyste Powietrze? Polski Alarm Smogowy w swoich mediach społecznościowych zamieścił takową informację przed oficjalnym komunikatem wydanym, przez NFOŚiGW i MKiŚ.*

Informacje i wszelkie oficjalne stanowiska dotyczące Programu „Czyste Powietrze” są komunikowane w sposób transparentny i oficjalny na kanałach komunikacji zarówno Narodowego Funduszu jak i Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Ewentualne wcześniejsze spekulacje w odniesieniu do Programu czy interpretacje ze strony organizacji pozarządowych pozostają poza odpowiedzialnością NFOŚiGW i MKiŚ.

10. *Czy MKiŚ posiada plan dalszego funkcjonowania Programu Czyste Powietrze. Jeśli tak to proszę o udostępnienie planu zmian zasad w Programie Czyste Powietrze i zmian parametrów technicznych urządzeń na dalszy okres jego funkcjonowania.*

Program „Czyste Powietrze” ma charakter długofalowy i jego kontynuacja jest priorytetem zarówno NFOŚiGW jak i MKiŚ. Program od momentu swojego uruchomienia podlega

stałej ewaluacji i modyfikacjom, aby jak najlepiej odpowiadał na potrzeby beneficjentów oraz zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Od początku istnienia wprowadzane są kolejne aktualizacje – tak w zakresie zasad dofinansowania, jak i katalogu wspieranych inwestycji – aby program był bardziej dostępny, skuteczny i dopasowany do bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej.

W dniu 31.03.2025 r. uruchomiona została nowa odsłona Programu, wypracowana w wyniku szerokich konsultacji społecznych i dostosowana do aktualnych wymogów prawa oraz realiów rynkowych, a także zawierająca rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo beneficjentów. Szczegółowe informacje o nowych zasadach Programu, poziomach dofinansowania, wymaganiach technicznych oraz kryteriach kwalifikacji dostępne są m.in. na oficjalnej stronie programu:

<https://czystepowietrze.gov.pl/wez-dofinansowanie/dokumenty-programowe>

Każde kolejne ewentualne zmiany będą ogłaszane w formie oficjalnych komunikatów również na wyżej wskazanej stronie. MKiŚ jest w stałym dialogu z organizacjami zrzeszającymi producentów urządzeń, dyskutując możliwe zmiany w interesującym ich zakresie.

11. Dlaczego fakt, że w 2024 roku część producentów wpisała pompy ciepła do programu „Czyste Powietrze” wyłącznie na podstawie zagranicznych znaków jakości (np. Keymark), mimo posiadania raportów z badań z datą sprzed 2024 r., nie wzbudził podejrzeń MKiŚ i nie uruchomiono procedury wyjaśniającej tę sytuację? Czy MKiŚ nie dostrzega, że może to wskazywać na próbę wpływania przez tych producentów na zapisy programu „Czyste Powietrze”? Dlaczego do tej pory MKiŚ nie zgłosiło do UOKiK podejrzania takiego działania ani nie wystąpiło o natychmiastowe przebadanie pomp ciepła usuniętych z listy ZUM w dniu 01.01.2025 r., które nie zostały ponownie wpisane na podstawie raportów z badań akredytowanych laboratoriów? Czy Ministerstwo nie bierze pod uwagę, że właśnie te urządzenia mogą być źródłem wyłudzeń środków w ramach programu oraz przyczyną tzw. „rachunków grozy” wśród jego beneficjentów?

Wprowadzone w 2024 roku zasady finansowania wyłącznie pomp ciepła wpisanych na listę ZUM oraz jednoczesny obowiązek przeprowadzenia audytu energetycznego, zabezpieczyły beneficjentów programu przed ryzykiem „rachunków grozy”.

12. Dlaczego w rozmowach konsultacyjnych dotyczących programu „Czyste Powietrze” uczestniczył prezes PORT PC, Paweł Lachman, który jednocześnie jest wystawcą jednego z zagranicznych znaków jakości dopuszczonych przez MKiŚ jako podstawa do wpisu urządzeń na listę ZUM? Czy Ministerstwo nie dostrzega, że jest to jaskrawy konflikt interesów i może stanowić bezpośredni udział osób odpowiedzialnych za kształt programu w procedurze ukierunkowania strumienia finansowania ze środków publicznych na rzecz podmiotów powiązanych z tym znakiem jakości?

Proces konsultacyjny zmian regulaminu Listy Zielonych Urządzeń i Materiałów jest prowadzony z organizacjami branżowymi i to te organizacje wskazują swoich przedstawicieli do udziału w spotkaniach. Organizacje te skupiają podmioty, przedsiębiorców lub osoby pracujące w danej branży lub sektorze gospodarki, w celu wspólnej obrony i reprezentacji ich interesów. MKiŚ nie decyduje o tym, kto może reprezentować daną organizację branżową.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM